

OYUN

macbeth venedik taciri

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREM: FATMA ÇOLAK

DÜNYA EDEBİYATI

william
shakespeare

MACBETH - VENEDİK TACİRİ

William Shakespeare

TİMAŞ YAYINLARI | 3576
Dünya Edebiyatı Dizisi | 22

YAYIN YÖNETMENİ
Emine Eroğlu

EDİTÖR
Ayşe Tuba Ayman

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

1. BASKI
Haziran 2014, İstanbul

ISBN

ISBN 978-605-08-1664-8

9 786050 816648

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköskü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

timas.com.tr
timas@timas.com.tr

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT

Neşe Matbaacılık A.Ş.
Akçaburgaz Mah.
Mehmet Kopuz Sk. No: 17
Kıraç-Esenyurt/İstanbul
Telefon: (0212) 886 83 30
Matbaa Sertifika No: 22861

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz,
yayınlanamaz.

ŞAHISLAR

DUNCAN	İskoçya Kralı
MALCOLM	Kral'ın büyük oğlu
DONALBAIN	Kral'ın küçük oğlu
MACBETH	Kral ordusunda bir general, Glamis ve Cawdor Baronu
BANQUO	Kral ordusunda bir general, Lochaber Baronu
MACDUFF	Bir İskoç asilzadesi
LENNOX	Bir İskoç asilzadesi
ROSS	Bir İskoç asilzadesi
MENTEITH	Bir İskoç asilzadesi
ANGUS	Bir İskoç asilzadesi
CAITHNESS	Bir İskoç asilzadesi
FLEANCE	Banquo'nun oğlu
SIWARD	Northumberland Kontu, İngiliz kuvvetlerinin generali
GENÇ SIWARD	Siward'ın oğlu
SEYTON	Macbeth'e bağlı bir subay
ÇOCUK	Macduff'un oğlu
BİR İNGİLİZ DOKTOR	
BİR İSKOÇ DOKTOR	
BİR YÜZBAŞI	
BİR KAPICI	

BİR İHTİYAR

LADY MACBETH

Macbeth'in karısı

LADY MACDUFF

Macduff'un karısı

BİR KADIN

Lady Macbeth'in hizmetinde bir nedime

HECATE

Caduların başı

ÜÇ CADI

Lordlar, Beyler, Hizmetçiler, Askerler, Katiller, Uşaklar, Haber-
ciler, Banquo'nun hayaleti ve başka hayaletler

Sahne: Dördüncü perdenin üçüncü sahnesi İngiltere'de, diğer
sahneler İskoçya'da geçer.

I. PERDE

I. SAHNE

[Açıklık bir arazi]

[Gök gürler ve şimşek çakar, ÜÇ CADI girer]

BİRİNCİ CADI

Bir dahaki buluşmamız ne zaman?

Gök gürlediğinde mi, şimşek çakarken mi, yağmur yağarken mi yoksa?

İKİNCİ CADI

Bitsin gürültü patırtı, dinsin şu velvele

Savaş kazanılıp kaybedilsin de buluşalım yine.

ÜÇÜNCÜ CADI

Gün batmadan olacak bütün bunlar.

BİRİNCİ CADI

Peki nerede buluşalım?

İKİNCİ CADI

Şu fundalığın önünde.

ÜÇÜNCÜ CADI

Macbeth de bizimle olacak orada.

[Cadılar arkadaşlarının yahut kendilerine benzeyen başka mahlûkların kedi veya kurbağayı andıran seslerini duyarlar]

BİRİNCİ CADI

Geliyorum, Tekir!

İKİNCİ CADI

Kurbağacığım beni çağırıyor!

ÜÇÜNCÜ CADI

Doğruca yanına geliyorum.

HEPSİ

Çirkin güzeldir, güzel de çirkin

Karartıların ve kokuşmuş dumanların içinden

Haydi uçup gidelim!

[Çıkarlar]

II. SAHNE

[Forres yakınlarında bir askeri kamp]
[İçeriden trompet sesleri gelir. DUNCAN, MALCOLM, DONALBAIN, LENNOX ve beraberindekiler girer ve yaralı bir YÜZBAŞI'yla karşılaşır]

DUNCAN

Kimdir bu yaralı adam? Bana kalırsa ayaklanmaya dair
Yeni haberleri var, halinden belli.

MALCOLM

Ben düşmana esir düşmeyeyim diye
Bütün yiğitliği ve cesaretiyle
Aslan gibi dövüşen bir askerdir o. Merhaba, cesur arkadaşım!
Çarpışma hangi vaziyette, bildir Kralımıza
Sen ayrıldığında neler olmaktadır cenk meydanında?

YÜZBAŞI

Kimin muzaffer olacağını kestirmek imkânsız
Yüzmekten bitap düşmüş iki yüzücüye benziyor iki ordu
Tutunarak birbirlerine direniyorlar güya. Acımasız Macdonwald
-İsyan mayasında var onun, öyle ki içi dolup taşıyor adeta
Tabiatın binbir çeşit fenalığıyla-
Batı Adaları'ndan atlı ve yaya birliklerle destekleniyor
Talih de lanetli kavgada ondan yana, sanki metresi gibi
Gülümsüyor boyuna o zalimin hasımlarına
Fakat ne yapsa beyhude! Cesur Macbeth -cesaret ne de yakışıyor ona-
Mertliğinin cazibesıyla parıl parıl
Kan tüten kılıcını savururken düşmana
Küçümsüyor talihi adeta
O yiğit edasıyla çarpışırken ölesiye
Ne zaman ki karşılaştı o köleyle
Şimşek hızıyla verdi kararını ve yaptı hamle

Ne elini kaldırabilirdi adam ne elveda diyebilirdi
Göbeğinden çenesine kadar ayırdı onu ikiye
Ve astı kafasını kale burcundaki mazgallara.

DUNCAN

Ah benim cesur dostum! Ne soylu bir askerdir o!

YÜZBAŞI

Nasıl ki bazen bahar meltemleri esecek diye umarken
Patlar birden dehşetli bir fırtına
Hayır beklerken şerle karşılaşırız ya bazen
Tıpkı öyle oldu savaş meydanında da
Dinleyin İskoç Kralı, dinleyin beni
Kısa süre sonra, sizin yiğit ordunuz
Kaçmaya mecbur etmişti düşman ordusunu
Can havliyle kaçıyordu ki İrlanda askeri
Norveç Kralı menfaatini kollayarak silkindi birden
Bir yardımcı müfreze yetiştirdi imdatlarına
Ve parıldayan silahlarla kalktılar hücumla.

DUNCAN

Peki söyle, komutanlarımız Macbeth ve Banquo
Korkup ürkmediler mi bu vaziyette?

YÜZBAŞI

Bir bülbülle karşılaşan kartalın korkusunu düşünün
Yahut bir tavşana rastlayan aslanın endişesini
Ancak o kadar korku düşmüştür yüreklerine eminim.
Dosdoğru söyleyeyim, o iki kumandan
Çifte güç, çifte şevkle dalgalandılar adeta
Öncekinden de kuvvetliydi hücumları bu kez
Maksatları düşmanın kanıyla baştan başa yıkanmak mıydı
Yoksa bir ikinci Golgotha'nın¹ namını salmak mıydı, orası meçhul

1 Kudüs'te bulunan, İncil'e göre Hz. İsa'nın çarmıha gerildiği tepe. (Ç.N.)

Fakat artık konuşacak dermanım kalmadı
Baygınlık geliyor üzerime, yaralarım haykırıyorlar merhem diye.

DUNCAN

Yaraların da, sözlerin gibi:

Her ikisi de onurun ve şerefın izini taşıyor.

Haydi, ona bir doktor bulun.

[YÜZBAŞI, kendisine yardım için refakat edenlerle beraber çıkar]

[ROSS ve ANGUS girerler]

Gelen kim?

MALCOLM

Değerli Ross Baronu.²

LENNOX

Gözlerindeki bakış ne de öfkeli!

Böyle bakışların ardında

Pek ilginç bir hikâyeye vardır anlatılacak.

ROSS

Tanrı Kral'ı korusun!

DUNCAN

Nereden geliyorsunuz değerli asil?

ROSS

Fife'den, Haşmetli Kralım!

Norveç bayraklarının gökyüzünü hürmetsizce işgal ettiği

2 Toprak karşılığı krala hizmet eden soylu Avrupa aristokrasisine ait unvanlardan biri. Soylular sınıfı, üretim yapan serflerin çalıştığı toprağın sahibi olan ve serfler üzerinde askerî/yönetici olarak oturan sınıftır. Bunların hiyerarşik sıralaması şöyledir:

1. Dük (eşi Düşes)
2. Marki (eşi Markiz)
3. Kont (eşi Kontes)
4. Vikont (eşi Vikontes)
5. Baron (eşi Barones)
6. Şövalyeler

Bu unvanların herhangi birine sahip olan soyluya aynı zamanda "Lord" da denir. (Ç.N.)

Ve bu manzaranın halkımızı son derece rencide ettiği yerden.
Norveç Kralı muazzam bir orduyla hücumla kalktı
Üstelik kirlı ittifaklar da yaptı bu uğurda
Vatan haini, sadakatsiz Cowdor Baronu ile mesela.
Ta ki Bellona'nın³ güveyi, zırhıyla kuşanmış halde
Kendinden emin bir edayla karşısına çıktı hainin
Asinin silahına karşı kendi silahını çekip
O mel'un ruhuna gem vurdu ve nihayet
Zafer düştü payımıza!

DUNCAN

Ne saadet!

ROSS

Şimdi, Norveç Kralı Sweno uzlaşma arzusunda.
Fakat ölülerini gömmesini şarta bağladık
Saint Colme Adası'nda⁴ ödeme yapacak
Generallerimize, hem de on bin dolar.

DUNCAN

Cawdor Baronu bir daha aldatamayacak bizi
Hele böyle hayati meselelerde asla!
Gidin ve ölüm haberini tebliğ edin ona
Onun kaybettiđi unvanla da selamlayın Macbeth'!

ROSS

Emriniz baş üstüne!

DUNCAN

Cawdor Baronu'nun kaybettiđini asil Macbeth kazandı.

[Çıkarlar]

3 Roma mitolojisinde savaş tanrıçasıdır. (Ç.N.)

4 İskoçya'nın doğusundaki bir körfezde bulunan ada. (Ç.N.)

III. SAHNE

[Forres yakınlarında bir fundalık]

[Gök gürler, ÜÇ CADI girer]

BİRİNCİ CADI

Neredeydin kardeş?

İKİNCİ CADI

Domuz avlıyordum.

ÜÇÜNCÜ CADI

Ya sen, kardeş?

BİRİNCİ CADI

Bir denizcinin karısı, kucağına doldurmuş kestaneleri

Habire yiyordu, katır kutur, hapur hupur

“Bana da bir tanecik ver.” diye seslendim

Vermek ne gezer! “Defol cadı!” diye cırladı bir de şişko yelloz

Halep’e gitmiş kocası, *Kaplan* adlı bir geminin kaptanı

Bir kevgire atlayıp yanına gitmezsem yuh olsun bana!

Kuyruksuz bir fare kılığında üstelik

Yapacağım bu işi hem vallahi, hem billahi!

İKİNCİ CADI

Oraya gidebilmen için rüzgârın benden!

BİRİNCİ CADI

Pek makbule geçer!

ÜÇÜNCÜ CADI

Bir rüzgâr da benden!

BİRİNCİ CADI

Lazım olan diğer şeyler bende mevcut zaten

Rüzgârların estiği bütün limanlar

Haritalarda belirtilen bütün yönler
Gemilerin gidebileceği her nokta...
Onu saman gibi kurutacağım
Ne gece ne gündüz artık rahat yok ona
Gözkapaklarından aşağı asılamayacak uyku zerre miktarı
Lanetlenmiş bir adam gibi yürüyecek yeryüzünde
Gecelerce dolanıp duracak aynı yerlerde
Bulanacak, daralacak, ızdırabın zehrini tadacak
Güçsüz düşecek, zayıflayacak
Gemisini ortadan kaldıramam ama
Zahmete gark ederim yolculuğu boyunca
Bakın bende daha neler neler var!

İKİNCİ CADI

Göster bana, bana göster!

BİRİNCİ CADI

Kopmuş bir başparmak, evine dönerken kaza geçiren bir kap-
tanın!

[İçeride davul çalar]

ÜÇÜNCÜ CADI

Davullar! Davullar çalıyor! Macbeth geliyor.

HEPSİ

[Beraber halka halinde dans ederler]

El ele, el ele, esrarengiz kardeşler

Az giderler uz giderler

Dere tepe geçerler

Üç kere sana, üç kere bana

Ekle bir üç daha

Dokuz etti mi sana

Susun! Büyü erdi tamama!

[MACBETH ve BANQUO girerler]

MACBETH

[BANQUO'ya]

Ömrümde böyle gün görmedim, hem çok iyi, hem felaket.

BANQUO

Forres'e yaklaştık mı acaba? – Şunlar da nedir

Tuhaf, eski püskü elbiseler var üzerlerinde

Pek de benzemiyorlar bu dünyanın sakinlerine

Velakin yeryüzünde dikiliyorlar işte – Hey, siz, canlı mısınız?

Bir adam soru soruyor diye umursar mısınız?

Titreyen parmağınızı kurumuş dudaklarınıza götürüyorsunuz

Demek işitmektesiniz ne dediğimi

Sanırım kadınsınız, fakat sakallarınız beni yalanlar gibi

Ne acayip şeysiniz!

MACBETH

Becerebiliyorsanız konuşun: Ne çeşit mahlûkatsınız siz?

BİRİNCİ CADI

Selam sana Macbeth! Glamis Baronu olarak selamlarım seni!

İKİNCİ CADI

Selam sana Macbeth! Cawdor Baronu olarak selamlarım seni!

ÜÇÜNCÜ CADI

Selam sana Macbeth! Geleceğin kralı olarak selamlarım seni!

BANQUO

Soylu efendim, neden bunca korkmuş görünüyorsunuz?

Oysa ki güzel şeyler işittiniz şimdi

[Cadılara]

Hayali bir varlık mısınız bana doğruyu söyleyin,

Yoksa dışarıdan görüdüğünüzden fazlası değil misiniz?

Asil yoldaşımı duydum nasıl selamladınız

Şu anda sahip olduğu unvan, gelecekte sahip olacağı mevki

Ve nihayet krallık ümidiyle ululadınız kendisini

Bakın mest oldu verdiğiniz haberle

Lakin bana bir tek söz etmediniz

Eğer zamanın ta özüne dikili gözleriniz varsa
Söyleyin hangi tohum yeşerecek hangisi çürüyecek benden yana
Çekinmeyin söyleyin
Zira ne nefretiniz ürkütür beni
Ne de hamiyet beklerim sizden.

BİRİNCİ CADI

Selam!

İKİNCİ CADI

Selam!

ÜÇÜNCÜ CADI

Selam!

BİRİNCİ CADI

Macbeth'ten hem yüksek hem daha alçak.

İKİNCİ CADI

Onun kadar mutlu değil, ama ondan daha bahtlı.

ÜÇÜNCÜ CADI

Krallara yol vereceksin, ama kral olmayacaksın!

Selam size Macbeth ve Banquo!

BİRİNCİ CADI

Banquo ve Macbeth, selam size!

MACBETH

Eksik gedik bir şeyler söyleyip kaçamazsınız, durun!

Sinel'in ölümüyle bana geçti unvanı

Glamis Baronu'yum, biliyorum bunu

Fakat Cawdor Baronluğu da nereden çıktı?

Zira kendisi yaşıyor hâlâ

Kibar bir asilzadedir, tokgözlü ve art niyetsizdir

Baron olmaktan fazlası için uzatmaz ellerini

Madem ileriye görmekte mahirsiniz

Madem bu harap çalılıkta yolumuzu kestiniz

Ve kâhince selamlarla aklımızı çeldiniz
Konuşun, size emrediyorum!

[*Cadılar kaybolur*]

BANQUO

Sudaki kabarcıkların benzeri toprakta da varmış meğer
Bu yaratıkların menşei de bu! Nereye kayboldular acaba?

MACBETH

Havaya! Gövdeleri, rüzgârda bir soluk gibi eridi gitti
Kalsalardı keşke!

BANQUO

Hakkında konuştuğumuz şeyler gerçek miydi?
Burada mıydılar demin, emin misiniz?
Aklı prangaya vuran deliotundan⁵ yemiş olmayalım?

MACBETH

Çocuklarınız kral olacakmış.

BANQUO

Geleceğin kralıymışsınız.

MACBETH

Ve Cawdor Baronu da. Böyle söylediler, değil mi?

BANQUO

Tastamam böyle söylediler. Şu gelen kim?

[*ROSS ve ANGUS girerler*]

ROSS

Kral'a başarılarınızın haberleri ulaştı, Macbeth

5 Latince adı *hyoscyamus niger*'dir. Daha çok yol kenarlarında ve harabelerde bulunan ve sarımtırak renkte çiçekler açan otsu bir bitkidir. Halk arasında dağdağan, deli bat bat otu, gavur haşhaşı, güztohumu, kara bano-tu, tabanca kapsülü gibi isimlerle anılır. İnsan ve hayvanlar için zehirlidir. Bu bitkinin tohum ve köklerini yemek, zehirlenmeye, halüsinasyonlara ve bilinç kaybına sebep olur. (Ç.N.)

Sevindi bu duruma ziyadesiyle
Savaş esnasındaki cüret ve cesaretiniz
Hem hayranlık hem şaşkınlık yarattı onda
Hangisinin baskın geldiğini yalnızca Tanrı bilir
Dinlenirken dahi hayalinde gezdirdi
Ölümcül bir savaş panoramasında
Sizin Norveç ordusunun saflarına dalıp
Bir büyük cengi kahramanca yönetmenizi
Haberciler peş peşe ulaştılar kente
Her gelen sizin yiğitliğinizden söz etti
Her ağız sizin cengaverliğinizi methetti
Krallık toprakları sayenizde savunuldu, Macbeth!

ANGUS

Haberci olarak gönderildik
Teşekkürlerini iletmek üzere soylu Kralımızın.
Sizi onun yanına götürmekle vazifeliyiz
Sizi mükâfatlandırmakla değil!

ROSS

Namınıza hazırlanan mükâfatın büyüklüğünü anlamanız için
Kralımız tarafından emrolunduğu üzere
Sizi Cowdor Baronu olarak selamlıyorum!
Bu unvan artık hakkınızdır sizin.

BANQUO

Olamaz! Şeytanın dedikleri doğru mu çıkıyor?

MACBETH

Cawdor Baronu hayatta.
Neden ödünç kıyafetler giydiriyorsunuz bana?

ANGUS

Henüz yaşayan o adam, evet sağ
Lakin kaybetmeyi hak ettiği hayatı ağır bir ithamla yargılanıyor
Norveç Kralı'yla ittifak kurdu mu kurmadı mı?

Yoksa gizli yardımlarla elini mi güçlendirdi düşmanın!
Belki de her iki cürmü birden işledi
Ayrıntılar henüz muamma, lakin memleketi zarara uğrattığı kesin
Üstelik kendisi de itiraf etti hainliğini
Kanıtlar bulundu önüne kondu bir bir
Yıkıldı gitti unvanı, itibarı, her şeyi.

MACBETH

[Kendi kendine]

Önce Glamis, sonra Cawdor Baronu!

En muazzamı ise hepsinden sonra

[ROSS ve ANGUS'a]

Zahmetinize minnettarım.

[BANQUO'ya]

Çocuklarınızın kral olacağından şüpheniz mi var?

Bana Cawdor Baronu olacağımı bildiren cadılar

Size daha azını vadetmiş değiller doğrusu.

BANQUO

İnandıysanız bütün bu kehanetlere

Cawdor Baronluğu bir yana

Tutuşur içinizde kral olma arzusu da

Ne gariptir, muvaffak olacağımız müjdesi

Karanlık âlemin mahlûklarınca verilir bize çok kez

Aleyhimize işlerdir bunlar ekseriyetle

Böyle adi bahislerde doğruyu söyleyerek

Kazanınca itimadımızı şeksiz şüphesiz

İstismar eder, kötüye kullanırlar sonra bu güveni

En feci akıbetlere sürüklenmek de işin cabası

[ROSS ve ANGUS'a]

Baylar, size söylemek istediğim bir şey var.

[BANQUO, ROSS, ve ANGUS kenara çekilirler]

MACBETH

[Kendi kendine]

Zirvesinde krallık bulunan bir yolun dibacesi hükmünde
Ucu o yola çıkan iki mümtaz basamak haber verildi bana.

[ROSS ve ANGUS'a]

Teşekkür ederim baylar.

[Kendi kendine]

Bu tabiatüstü mesaj yalan olamaz

Zira eğer yalansa henüz ilkinin doğrulanmasıyla

Neden veriyor bana kazanmanın tadını?

Evet, Cawdor Baronuyum, bu iyi bir şey olsa

Birtakım dehşetli görüntüler neden

Muhayyilemi apansız işgal ediyor da

Tüylerim ürperiyor, kalbim korkuyla çırpınıyor

Göğüs kafesimin içinde, neden?

Muhayyel korkular daha zalimmiş mevcut olanlardan

Ve henüz hayal meyal geçerken zihnimden

Kanlı bir cinayet komplosu

Acziyet içindeki varlığımı öylesine sarsıyor ki

Akıbete varmadan boğuluyor niyetim

Zaten yok olanın zerresi kalmıyor.

BANQUO

Macbeth'e bakın, kendinden geçti.

MACBETH

[Kendi kendine]

Eğer talih kral olmamı istiyorsa, neden olmasın

Parmağımı oynatmadan da oturtur beni o tahta.

BANQUO

Bu yeni unvanlar, yeni elbiseler gibi

Rahatsız etti onu şimdilik

Tam üstüne göre değilse bile

Kullana kullana zamanla oturacak.

MACBETH

[Kendi kendine]